

2. Tarnybos specialistų teisės ir pareigos

Lietuvos Respublikos Produktų saugos įstatymas

13 straipsnis. Tarnybos ir kitų rinkos priežiūros institucijų bei ekonominės veiklos vykdytojų teisės ir pareigos rinkos priežiūros metu

1. Tarnyba ir kitos rinkos priežiūros institucijos (jų pareigūnai), atlikdamos (atlikdami) rinkos priežiūrą, turi teisę:

1) tikrinti, ar laikomasi produktų saugą reguliuojančių teisės aktų, organizuoti valstybinę produkto saugos ekspertizę netgi tada, kai produktas jau pateiktas rinkai ir laikomas saugiu, iki pat jo sunaudojimo ar suvartojimo ir kaupti duomenis produktų saugos klausimais;

2) nurodyti ekonominės veiklos vykdytojams, kad produktas, kuris konkrečiomis aplinkybėmis gali kelti riziką, būtų paženklintas valstybine kalba surašytais, aiškiais ir lengvai suprantamais įspėjimais apie galimą su juo susijusią riziką vartotojo gyvybei ir sveikatai;

3) nustatyti išankstines produkto, kuris konkrečiomis aplinkybėmis gali kelti riziką, pateikimo ir tiekimo rinkai sąlygas, kuriomis siekiama užtikrinti jo saugą;

4) nurodyti ekonominės veiklos vykdytojams, kad apie produkto, kuris gali kelti riziką konkrečioms asmenims (vartotojų grupėms), keliamą riziką šie asmenys (vartotojų grupės) būtų įspėti laiku ir aiškiai, įskaitant ir įspėjimų dėl šio produkto konkrečioms asmenims (vartotojų grupėms) galimai keliamos rizikos paskelbimą;

5) gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų, kitų fizinių ir juridinių asmenų šio įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų, nustatančių produktų saugos reikalavimus, pažeidimams tirti reikalingą informaciją ir dokumentus;

6) gauti iš ekonominės veiklos vykdytojų šio įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų, nustatančių produktų saugos reikalavimus, pažeidimams tirti reikalingą informaciją ir dokumentus;

7) dalyvaujant ekonominės veiklos vykdytojui ar jo įgaliotam asmeniui, pateikusios tarnybinį pažymėjimą ir pavedimą atlikti veiklos patikrinimą, šių ekonominės veiklos vykdytojų darbo metu patekti į Lietuvos Respublikoje esančius jų teritoriją, pastatus, patalpas (įskaitant nuomojamus ar naudojamus panaudos teisinių santykių pagrindu), kuriuose gaminami, parduodami arba laikomi (sandėliuojami) gaminiai arba teikiamos paslaugos, ir atlikti veiklos patikrinimus, o tais atvejais, kai trukdoma atlikti veiklos patikrinimą, – pasitelkti policiją. Į fizinio asmens gyvenamąsias patalpas rinkos priežiūros institucijos pareigūnai turi teisę patekti tik tuo atveju, kai šis fizinis asmuo sutinka ir įstatymuose nenustatyta kitaip;

8) imti gaminių bandinius Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir tikrinti jų saugą;

9) reikalauti, kad ekonominės veiklos vykdytojai ar jų įgalioti asmenys atvyktų ir pateiktų paaiškinimus žodžiu ar raštu;

10) siūlyti atitinkamai institucijai sustabdyti ar panaikinti licencijos verstis ta ekonomine veikla galiojimą asmenims, kurių pateikti ir tiekiami rinkai produktai yra pavojingi, kai tokį licencijos galiojimo sustabdymo ar panaikinimo pagrindą numato tos ekonominės veiklos licencijavimą reglamentuojantis įstatymas;

11) nustačiusios produktų saugą reguliuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimą, įspėti apie tai ekonominės veiklos vykdytoją ir įpareigoti jį nedelsiant šiuos pažeidimus pašalinti bei aiškiai informuoti vartotojus apie su atitinkamu produktu susijusią riziką;

12) apriboti prieigą prie interneto svetainių, kuriuose parduodami nesaugūs produktai;

13) šio įstatymo nustatytais pagrindais ir tvarka taikyti rinkos ribojimo priemones;

14) šio įstatymo 16 straipsnio 6 dalyje nurodytu atveju atlikti šio įstatymo 16 straipsnio 3 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytus veiksmus ir (arba) sunaikinti pavojingus gaminius.

2. Tarnyba ir kitos rinkos priežiūros institucijos (jų pareigūnai), atlikdamos (atlikdami) rinkos priežiūrą, privalo:

1) užtikrinti, kad visos priemonės, kurių jos imasi, ypač nurodytos šio įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje, atitiktų pavojaus rimtumą ir būtų tinkamai įvertintos šių priemonių naudojimo pasekmės;

2) skatinti savanoriškus ekonominės veiklos vykdytojų veiksmus, atitinkančius šio įstatymo trečiajame skirsnyje jiems nustatytas pareigas, taip pat skatinti gerosios gamybos praktikos kodeksų rengimą ir taikymą;

3) perduoti teisėsaugos institucijoms informaciją dėl teisės aktų, reguliuojančių produktų saugą, pažeidimų, kai šie produktai, ekonominės veiklos vykdytojui žinant apie vartotojo gyvybei ir sveikatai keliamą ne minimalią riziką, galėjo pakenkti ar pakenkė žmonių sveikatai arba dėl to juos ištiko mirtis;

4) užtikrinti iš ekonominės veiklos vykdytojo gautos informacijos, sudarančios komercinę paslaptį, konfidencialumą;

5) rinkti, kaupti, apdoroti ir analizuoti statistinius duomenis apie pavojingų produktų gamybą, importą ir tiekimą rinkai, taip pat informaciją apie bet kokius vartojimo rizikos didėjimą ar mažėjimą galinčius nulemti veiksniai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos nuostatai (patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1333)

10.3. reikalauti, kad gamintojai, importuotojai, pardavėjai ir paslaugų teikėjai ar jų atstovai atvyktų į Valstybinę vartotojų teisių apsaugos tarnybą ir pateiktų paaiškinimus žodžiu ar raštu;

10.8. spręsdama vartotojų ir pardavėjų, paslaugų teikėjų ginčus ne teismo tvarka, kreiptis į valstybės ir savivaldybės instituciją, atsakingą už susijusią su ginču vartojimo sritį, ir prašyti išvados dėl vartotojo prašyme nurodyto reikalavimo ar pardavėjo, paslaugų teikėjo pateiktų paaiškinimų;

10.9. patekti į Lietuvos Respublikos teritorijoje esančių ūkio subjektų, kurių priežiūrą atlieka Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, teritoriją, pastatus, patalpas, atlikti patikrinimus, o tais atvejais, kai trukdoma atlikti pareigas, – pasitelkti policiją; į fizinio asmens gyvenamąsias patalpas turi teisę patekti tik tuo atveju, jeigu šis fizinis asmuo sutinka ir įstatymai nenustato kitaip;

10.10. siūlyti valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms sustabdyti ar panaikinti gamintojams, importuotojams, pardavėjams ir paslaugų teikėjams išduotus leidimus ir licencijas verstinis komercine ir ūkine veikla, jeigu dėl jos rinkai patiekti pavojingi ne maisto produktai padarė žalos vartotojų sveikatai ar sukėlė pavojų gyvybei, ar rinkai buvo patiekta netinkamos kokybės ne maisto produktų;

10.11. atlikti reikalingus patikrinimus vietoje, kiek to reikia reglamento Nr. 2006/2004 tikslams pasiekti.
